

Kiöregedett házmesterek és az elavult házfelügyelő-rendszer

Nemrégiben Gyorsposta rovatunkban közöltük egy megöregedett házfelügyelő panaszt, aki már nem bírja vállalni a munkát, de felmondását nem fogadják el. Ugyanakkor ismertettük az Ingatlankezelő Vállalat álláspontját is, miszerint, az adott esetben, a vállalatnak az egész ház érdekeit kell szem előtt tartani, a szolgálati lakásra szüksége van másik házfelügyelő számára. Egyébként utólag kiderült: az illető idős házfelügyelő lakásában vannak fiatal hozzátartozói, akik el tudnák látni a házkörüli teendőket, de mivel ezt nem vállalják, s a lakásból sem lehet őket kitenni, ez így komoly gond mindkét félnek.

Állásváltás — lakásért

Nem egyedülálló eset ez Szegeden. A napokban Biacsai Jánosné Bécsi körút 31. szám alatti házfelügyelő is erről írt szerkesztőségünknek: idős, beteges, kevés a jövedelme és inkább könnyebb munkát keres, adjon neki másik lakást az IKV. Ennek a példának olyan előzménye is van, hogy Biacsai — férje ugyancsak a vállalat dolgozója — három évvel ezelőtt szinte könyörgött, adjanak neki egy házmesteri állást, mert nagyon rossz a lakása. Kérésre teljesült és most ismét lakásigénnyel lép fel — ami egyébként nem tartozik a vállalat hatáskörébe — holott még a nyugdíjkorhatárt sem érte el. Siska Györgyné, a József Attila sugárút 56. számú házkiöregedett házfelügyelője már 80 éves. Leánya többek között ezeket írja: »Nevelőanyám lakását nem tudnám elcserélni, mert az csak egyetlen szobából áll, se konyha, se kamra nincs hozzá. Az elmúlt nagyon kemény télen nagy fáradsággal tudta csak az utcát tisztítani tartani. Fiam, amíg bírt, segített a nagymamának, az én helyzetem pedig nem olyan, hogy ezt megtehessem, mert Sándorfalván lakom. Azt, hogy ő fogadjon segítséget, el sem lehet képzelni abból a csekély összegből, amit az IKV-tól kap. Éppen azért a vállalat is legyen valami a kiöregedett házfelügyelők érdekében.«

Az utóbbi panaszosnak teljesen igaz van, csak az a kérdés: mit tegyen az IKV? Nagyon is jogos lenne a kiöregedett házfelügyelőket — igényjogosultságuk esetén — nyugdíjba küldeni, mint minden munkahelyen. A vállalat azonban nem rendelkezik lakásokkal, illetve csak olyanokkal, amelyekben a házfelügyelők laknak. Tehát csak abban az esetben lehetne rendezni ezt a problémát a jelenlegi körülmények között, ha az újonnan jelentkező munkavállalónak olyan lakása van, amely legalább kisebb javításokkal elfogadható a régi házfelügyelő számára. Általában viszont csak azok jelentkezők házmesteri állásra, akik mostoha lakásviszonyaik miatt jó, ingyen lakáshoz akarnak jutni. S miután azt megkapták, rövidesen lemondanak állásukról vagy azért, mert nem bírják a munkát, vagy mert kevés az ebből származó jövedelmük és nem vállalják a beosztással járó költöztetést.

Ahol nincs házmester

Mi a megoldás? A kérdést annál is inkább mélyrehatóan fel kell tárnunk, mert a helyzet egyre inkább súlyosbodik. Tovább növekszik a kiöregedett házfelügyelők száma, s megfelelő, egészséges cserélakásokhoz nem tudják őket juttatni. Az is csak időleges megoldás, hogy több bérházat egy-egy házfelügyelő lát el. Már eddig is tettek lépéseket, hiszen Szegeden 1400 »KIK-ház« van, és csak 640-ben lakik házmester. Ezek közül szá-

mosan nem megfelelők, emiatt parázs viták támadnak a lakók és a házfelügyelők között. Azonkívül a nagy tömbökben máris takarítók-kal végezteti az IKV a járdasaprést, a hóeltakarítást, s magára a házfelügyelőre csupán a lépcsőtakarítás, a villanygyújtás, kapuzárás, lakbérbeszedés és esetleg a liftkezelés hárul. A szemét lehordását ugyanis — habár még a rendelkezés szerint a házfelügyelő kötelessége — a lakók maguk végzik.

Ezek után felvethető: egyáltalán szükség van-e házfelügyelőre? Az említett adatokból kitűnik, hogy az IKV kezelésében levő házak felében nincs házmester és azt is hozzá kell fűzni, hogy ezekben a lakóépületekben jóformán nincs is panasz, a lakók nagyon jól megvannak. Ma már elavult a régről megmaradt házfelügyelő-rendszer: a villanyt a lakók is el tudják oltani, a kaput is be tudják zárni, a házbért is befizethetik csekklapon és a liftet is kezelhetik. A lépcsőházakat pedig az IKV még rendszeresebben takaríthatja tudja.

Külföldi példák

Nem egyéni szegedi példány, hogy ne legyenek házfelügyelők, erre már számos külföldi és hazai tapasztalat is van. A Német Demokratikus Köztársaságban több helyen, például Lipcsében a házfelügyelők helyett egy-egy nagy lakótömbben úgynevezett »javító-karbantartó« szakmunkások — akik szolgálati lakást kapnak — állnak a bérlok rendelkezésére. Az épületekbe személedobó csatornákat szereltek, a bérlok mindegyikének van kapukulcsa, a bejáratnál

csengője, és a liftet is a lakók maguk kezelik — vizsga nélkül. Csehszlovákiában sincsenek házfelügyelők, három-műszakos »tömbgondnokságokat« állítottak fel, éjjelnappali szolgálattal. A házak bejáratán tábla jelzi, hol található az ügyeletes szolgálat, ahol — például Prágában — elvállalják a házbér, a villany, a gáz, a telefon és minden egyéb szolgáltatási díj befizetését, sőt különböző kommunális feladatokat és a lakás takarítását is.

Fokozatos áttérés

Nálunk is időszerűvé vált ez. Kísérletképpen ezt most kipróbálják Budapesten, a XXII. kerület egyik lakótelepén, ahol a kapu- és a liftkulcsokat már átadták a lakóknak. Szegeden csak fokozatosan lehet áttérni az új rendszerre. A város egész területén a Köztisztasági Vállalat takaríthatná a járdákat is — a magánházak tulajdonosai éppen úgy fizetnének érte, mint a szemét elhordásért; az IKV pedig a lépcsőházakat és az udvart tartaná rendben. Minden lakó rendelkezne kapukulccsal, közösen vállalnák a villanygyújtást, oltást és ez a házban a kollektív összefogást is elősegítené. A házak takarítását a lakóbiztosítók ellenőriznék, az emeletes házakban felszerelhetők — ha erre előre költséget biztosítanak — a személedobó csatornák és célszerűvé válik olyan ellátó szolgálat felállítása, amely valóban a lakók kommunális érdekeit szolgálja.

Ez az út vezet leginkább a jelenlegi »házmester-probléma« megoldásához.

Markovits Tibor

A KGST megbízásából, saját hasznunkra

Fontos kutatási témákon dolgoznak a ruhagyárban

A magyar konfekcióiparra, s benne a Szegedi Ruhagyárra is nagy feladatok hárulnak a második ötéves tervben. Az iparágban nem kevesebb, mint 60 százalékkal kell növelni a termelést, s ha a szegedi üzemben pontosan nem is ennyi, vagy ilyen mértékű feladat vár, nincs könnyű dolga a hátralevő években. Annál kevésbé nem könnyű a dolga, mert, nemcsak a termelés nagyarányú bővítéséről, s szentesi telep nagyobbításáról és újabb 400 dolgozó munkába állításáról van szó, hanem a minőség további javításáról, s az egy főre eső termelési érték növeléséről. Így is mondhatnánk, legfőbb gondjuk napjainkban a termelékenység növelése.

Még soha — most igen

Tehát a termelésnövekedés egyik jelentős részét nem a létszámnöveléssel és más hasonló intézkedéssel, hanem éppen a termelékenység növekedésével kell elérni. Ennek persze sok útja, módja van. Ezek közül az egyik hatékony forma, amelyen éppen az elmúlt években estek át, a profilírozás. Ma már nagy tömegben állítanak elő ruházati cikkeket közlekedés részére. Ily módon csökken a termékegységre eső úgynevezett állandó költség. A profilírozás haszna éppen ezekben a napokban válik kézzel foghatóvá. Több terméket és jobb minőségű árut adhatnak megrendelőiknek.

A gyár életében még nem történt meg soha, de most igen: az első negyedévben túlteljesítette esedékes tervét az üzem, sőt 4,7 százalékkal több értékű árut adott a népgazdaságnak, mint a tervezett. Ugyanebben az időszakban az egész iparág csak 96 százalékos teljesítést ért el. A telephelyek közül a bácsalmási is meghaladta a 100 százalékos, csak Szentes maradt el valamennyivel, de az összesített eredmény így is több, mint száz százalék.

Ez már mind annak az eredménye, hogy megszűntek az üzemi gyártás »vegyeskereskedés«-jellegét.

Példa nélkül

Az új profil kialakítását természetesen sok más intézkedés, műszaki fejlesztés, a technológia tökéletessége követte. Erre a jövőben is nagy gondot fordítanak a ruhagyáriak, mert azt tartják, ezen az úton kell növelni a termelékenységet, másként a profilírozás csak félmegoldás marad.

A profilírozás előtti hónapokban fejezték be az üzemben a szabászat korszerűsítését. Az iparág szakemberei lényegében az ipar fennállása óta állandóan foglalkoznak a gyártáselő-készítés és a szabászati munka tökéletesebbé tételével. Olyan munkaszervezést szerettek volna már évek óta meghonosítani, amely egyezik a varrodai és gyártási üzemrészek ütemével, annak technológiai, mennyiségi és minőségi követelményével. Ezt a korszerű szabászati szervezést a Szegedi Ruhagyárban valósították meg elsőnek. Olyan gépesítési fokot értek el, amelyre még nincs példa más üzemekben.

Tizenegy megbízás

Az 1961-es évre esett több jelentős, a gyártást elősegítő gép tervezése és készítése is a szegedi üzemben. Ugyanebben az évben kaptak megbízást a munkaruhagyártás további tökéletesebbé, automatizálására. A KGST megbízásából 11 kutatási témát kapott az üzem, és mintegy 60 szakember látott munkához, hogy valóra váltsa ezt a nemzetközi jelentőségű megbízást.

A kutatási témák között szerepel a többi között a maximális anyagterítési lap-szám megállapítása. Ez azt jelenti, hogy itt a szegedi üzemben kísérletezik ki: hány szövetlapot lehet egymásra teríteni, milyen vastagságú lehet az anyag a

szabászasztalon, amelyet könnyen és pontosan szabhatnak a minőség biztosítása mellett. A kísérlet tapasztalatait az elmúlt hetekben összesítették. Ma már az összesítésben szereplő módszer szerint szabják a pamutszöveteket. Lényegében egyik napról a másikra 35—40 százalékkal növelték a termelékenységet. Igaz, a vastagabb rétegű anyag szabása közben jobban elhasználódnak a gépek, de mindezt figyelembe véve a számításokból kiderült, hogy az új módszer nemcsak termelékenyebb, hanem gazdaságosabb is. Az új terítéssel alkalmazott szabási módszer részletes leírását eljuttatták a KGST-államok konfekcióipara részére is.

Új módszerrel kevesebb embernek

A Szegedi Ruhagyár szabászatában ugyanazokkal a gépekkel ma már nemcsak több ruhát szabhatnak ki 8 óra alatt. Az új módszer bevezetésével lehetővé vált a létszám csökkentése is. Kilenc ember munkáját takarítják meg, s a felszabadult kilenc embert más üzemrészekben foglalkoztatják.

Egy évvel ezelőtt közöltük az első hírt, hogy az ötéves kutatási program alapján a Szegedi Ruhagyárban elkészítették a munkaruhagyártás automatizálásának első gépegységeit. Akkor azzal fejezték be a tudósítást, hogy az új gépek még csak az első »fecskek«, amelyek még nem csinálnak »nyarat«. Másszóval nem hoznak döntő változást a konfekcióiparban. De ez az új ötvenedikes eredmény, ha nem is az egész iparban, de a szabászatban lényeges változást, termelékenységemelőket hoz. Ezért ez az újabb »hajtás« előrelépés az ötéves kutatási program megvalósításában, amely nyomán majd lényeges változás következik be nemcsak a Szegedi Ruhagyár termelésében, hanem az egész konfekcióiparban.

A kékszakállú herceg vára

új szereposztással

A színház három új, modern egyfelvonásosának keddi előadásán A kékszakállú herceg vára című Bartók-opera új szereposztását láthatta a szegedi közönség. A Kékszakállú szövegét Sinkó György, Judit szerepét Kemény Klóé énekelte. Mindkét alakítás stílusosan tolmácsolta a mű mondanivalóit és eredeti előadásbeli elemeket is tartalmazott. Szalma Ferenc és Ivánka Irén — az előző szereposztásban — szinte emberfeleltíve fokozták a mű megnyugvást nélkülű diszsonanciáit. Sinkó György és Kemény Klóé előadásában viszont — anélkül, hogy ez a mű stílusát megtörte volna — meleg, idilli színek is jelentkezték. Magától értetődik: ez nem értékbeli különbség. Olyan eltérések ezek, amelyek a művészek egyéniségéből következnek. Egyébként nem nagy különbségekről van szó: az új szereposztás énekben és jártékban is azon az úton halad, amelyiken a mű előadása a premieren elindult.

A keddi esti előadás mind a három egyfelvonásost, tehát A kékszakállú herceg várában kívül a Játék-ot és A csodálatos mandarin-t is a színház fiatal karmestere, Szalatsy István vezényelte. Azoknak, akik Szalatsy István eddigi munkásságát csak felületesen ismerték, bizonyára nemcsak az okozott meglepetést, hogy a fiatal karmester, aki eddig a színházban jobbára csak a könnyűműfajban tevékeny-

kedett, a legigényesebb feladatok ellátására is képes, hanem valószínűleg az is, hogy milyen közel áll egyéniségéhez a modern, a mai muzsika. Különösen A csodálatos mandarin zenéjének megszólaltatásában vezette kiemelkedő eredménnyel a zenekart. Kifejezően adta vissza vezénylése A kéksza-

kállú herceg vára muzsikájának szenvedélyes drámaiságát is.

A két balett előadásának új szereposztásából csak egy szereplő lépett fel kedden este. Ravel Játékában a kacér lány szerepét Hidas Klára nagy tudással, igényesen táncolta.

Ö. L.

Békekongresszusi küldöttet választottak az élelmiszeripari dolgozók

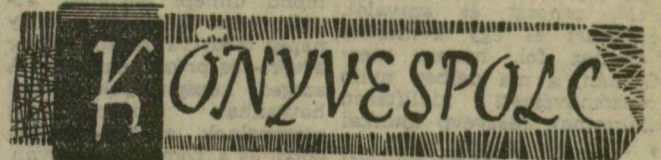
Tegnap, szerdán délután, munka után a szegedi élelmiszeripari dolgozók békekongresszusi rendeztet a szalámigyárban. Egymás után érkeztek a házigazdák, a világhírű szalámi készítői, a konzervgyár, a paprikafeldolgozó, a Csongrád megyei malomipari és terményforgalmi, valamint a sütőipari vállalat dolgozói. A kultúrterem kicsinek bizonyult, sokan állva maradtak.

Tóth Júlia a szakszervezetek megyei tanácsa, valamint az élelmiszeripari dolgozók szakszervezete nevében üdvözölte a megjelenteket, majd Lacsán Mihályné országgyűlési képviselő beszélt a békeről, méltatta a leszerelési hónap jelentőségét. Bejelentette, hogy a szegedi élelmiszeripari dolgozók is választhatnak a júniusban Budapesten összeülő hatodik magyar békekongresszusra küldöttet. Rö-

vid tanakodás után felállt Szalai Átilla, a vágóhíd dolgozója, s a következőket mondta:

— Legyen küldöttünk Kiss Ernő. Felzúgott a taps, hiszen a jelenlevők nagy többsége jól ismeri a szöke hajú fiatal embert, Kiss Ernőt, aki hét évvel ezelőtt a gépipari technikum elvégzése után került a szalámigyárba. Az ügyes, szorgalmas fiatalember előtt nagy lehetőségek nyíltak. Rövid idő alatt segédgépészből gépész, majd vágóhídi energetikus lett. Jelenleg a szalámigyár harmadik üzemegysége, a Bocska utcai jéggyár vezetője.

Nemcsak szakmai sikereket ért el, hanem hasznos társadalmi tevékenységével az üzem valamennyi dolgozójának elismerését kivívta. A szakszervezeti politikáj iskolán a hozzá hasonló fiata-

SZABOLCSI BENCE: A VÁLASZÚT

Az Akadémiai Kiadó gondozásában látott napvilágot a nemzetközileg is nagyrabecsült magyar zenetudós 1925 és 1962 között készült

tanulmányainak válogatott gyűjteménye.

A 18. — zenetörténeti mozzanatok elemző — tanulmányból álló kötet — a századig — feleletet ad a korszakos művészi válságok és az ezeket követő megújulások okaira. Szabolcsi Bence ropant nagy kor-, művészet-és zenetörténeti ismerettel megírt könyve szépirodalmi szempontból is figyelemre méltó. A szerző színesen hőmpölyög, világos mondatai a nagy olvasóközönség számára is hozzáférhetőkké, sőt izgalmasakká teszik Gesualdo, Monteverdi, Händel, Haydn, vagy Liszt és Bartók korának, művészi állásfoglalásának, illetve az egyetemes zenetörténet vonalába való beilleszkedésének fejtegetéseit.

Hiányos lakónévsorok

Fiatal postás vagyok, járom az egész város területét és bérházait. Szomorúan tapasztalom, hogy sok helyen gazdátlanok a nagy lakóházak. A rideg folyosókon hányzor állók nagy csomaggal a kezében, s keresem a címzettet. Nem igazít el névjegyzék, de még azt is nehezen tudhatom meg, hogy a házfelügyelő hol található.

Munkát igényel a lakónévsor elkészítése, vagy korrigálása, tudom, de nagyon kérem a házfelügyelőket, tegyenek eleget ennek a kötelességüknek — a lakók nyugalmáért és a mi munkánk megkönnyítéséért is.

Tóth Mihály,
Kossuth L. sgt. 16.